

### Основні нормативні документи НБУ, прийняті протягом липня 2018 року

Документ	Дата прийняття	Сутність	Мета/вплив
<p>Постанова №75 «Про затвердження Положення про організацію бухгалтерського обліку, бухгалтерського контролю під час здійснення операційної діяльності в банках України»</p>	<p>04.07.2018</p>	<p>Відповідно до нового Положення, операційна діяльність банку має бути організована таким чином, щоб забезпечити:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• розподіл обов'язків і повноважень щодо здійснення операцій;</li> <li>• належне документування всіх операцій. Програмне забезпечення, яке використовується для документування операцій банку, має забезпечити ведення протоколу про всі операції та дії відповідальних виконавців у захищеній від модифікації формі;</li> <li>• своєчасне, повне та достовірне відображення операцій у регістрах бухгалтерського обліку;</li> <li>• накопичення та надання докладної інформації за кожною операцією з обов'язковим зазначенням даних про її учасників, з визначенням балансових і позабалансових вимог та зобов'язань, можливих змін за цими операціями, сум нарахованих, отриманих або сплачених доходів і витрат, а також інших параметрів, що забезпечують складання звітності банку;</li> <li>• захист активів банку від потенційних збитків і контроль за їх якістю;</li> <li>• установлення лімітів на здійснення окремих операцій;</li> <li>• визначення наявних та можливих операційних ризиків і управління ними;</li> <li>• систему внутрішнього контролю;</li> <li>• надання внутрішніх інструкцій (розпоряджень) щодо здійснення платежів;</li> <li>• зберігання інформації про всі операції банку;</li> <li>• конфіденційність інформації про кожен операцію та її контрагентів (інформація про операцію передається відповідними каналами зв'язку тільки в зашифрованому вигляді).</li> </ul> <p>Також у Положенні зазначено, що банк самостійно визначає перелік операцій, що підлягають додатковому бухгалтерському контролю, а також перелік посадових осіб, яким надане право виконувати контрольні функції для забезпечення належного контролю за операціями.</p>	<p>Вдосконалення бухгалтерського обліку та приведення його у відповідність до міжнародних стандартів</p>

<p>Постанова №76 «Про внесення змін до Положення про здійснення оцінки стійкості банків і банківської системи України»</p>	<p>10.07.2018</p>	<p>Національний банк подовжив терміни опрацювання звітів аудиторів про результати оцінки якості активів банків. Змінено: надсилання Національним банком вимоги про складання банками програм капіталізації, щодо яких регулятор прийняв рішення про проведення оцінки стійкості із застосуванням: двох етапів оцінки стійкості - до 1 серпня поточного року та трьох етапів оцінки стійкості - до 17 серпня поточного року Також зміни стосуються терміну подання банками, щодо яких Національний банк прийняв рішення про проведення оцінювання із застосуванням двох етапів оцінки стійкості, програми капіталізації - до 5 вересня поточного року.</p>	<p>Зміна термінів пов'язана з необхідністю детального аналізу та додаткового опрацювання НБУ даних</p>
<p>Постанова №25-0008/37913 «Роз'яснення з питань здійснення ідентифікації та вивчення окремих категорій клієнтів в частині формування та ведення електронних анкет»</p>	<p>12.07.2018</p>	<p>Мають місце непоодинокі випадки, виявлені за результатами перевірок банків з питань фінансового моніторингу, коли банками не ведуться анкети за окремими категоріями клієнтів. Тому НБУ наголошує, що банки на виконання вимог пункту 67 Положення № 417 зобов'язані формувати та вести електронні анкети, в тому числі клієнтів, що укладають з банком договори про зберігання цінностей або надання в оренду індивідуального банківського сейфа; договори про надання послуг з інкасації коштів та перевезення валютних цінностей; договори про надання послуг з переказу грошових коштів (прийому платежів), а також клієнтів з якими банк як професійний учасник ринку цінних паперів уклав договори для здійснення професійної діяльності на ринку цінних паперів, та забезпечити відображення в анкетах відповідної інформації з урахуванням особливостей надаваних послуг.</p>	<p>З метою належного виконання банками вимог законодавства з питань фінансового моніторингу в частині здійснення ідентифікації та вивчення клієнтів.</p>
<p>Постанова № 77 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>16.07.2018</p>	<p>Внесено зміни до Інструкції щодо організації роботи банківської системи в надзвичайному режимі, затвердженої постановою Правління НБУ від 22 липня 2014 року № 435. Надзвичайний режим роботи для окремих банків або банківської системи України запроваджується та скасовується рішенням Правління НБУ.</p>	<p>З метою вдосконалення роботи банківської системи в надзвичайному режимі</p>
<p>Постанова № 78 «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні»</p>	<p>16.07.2018</p>	<p>НБУ актуалізував умови отримання банками дозволу на включення коштів, залучених на умовах субординованого боргу, до регулятивного капіталу. А саме: - уточнено вимоги до документів для отримання дозволу; - спрощено умови отримання дозволу для Інвестора - міжнародної фінансової установи. Крім того, при розрахунку нормативу достатності (адекватності) регулятивного капіталу (Н2) розширено перелік активів з нульовим ризиком. До таких активів включено цінні папери, емітовані центральними органами виконавчої влади країн, з рейтингом не нижче AA-</p>	<p>З метою вдосконалення регулювання діяльності банків України</p>

<p>Постанова № 79 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>19.07.2018</p>	<p>НБУ банк відмінив вимогу щодо обов'язкового підтвердження банками усіх угод з купівлі-продажу іноземної валюти на міжбанківському валютному ринку України засобами системи «ВалКлі». Крім того, скасовано вимоги щодо реєстрації угод з купівлі та продажу кредитних ресурсів у національній валюті на міжбанківському кредитному ринку України засобами системи «КредІнфо».</p>	<p>Пом'якшення вимог до банків стосовно підтвердження та реєстрації угод на міжбанківському ринку з метою підвищення гнучкості по часу укладання угод та зменшення навантаження в частині інформування НБУ</p>
<p>Постанова №25-0008/39273 «Про попередження здійснення окремих фінансових операцій»</p>	<p>19.07.2018</p>	<p>В зв'язку з виявленням НБУ під час нагляду ряду фінансових операцій, що можуть свідчити про легалізацію кримінальних доходів, регулятор попереджає про можливість застосування до банків заходів впливу за результатами перевірок у випадку ведення ризикованої діяльності або встановлення фактів участі банків у схемах легалізації кримінальних доходів. В Постанові наведено приклади розповсюджених схем, що використовуються для легалізації доходів, та зацентовано увагу банків на здійсненні необхідних заходів з метою контролю за проведенням клієнтських операцій.</p>	<p>З метою забезпечення дотримання банками вимог фінансового моніторингу</p>
<p>Постанова №80 «Про деякі питання встановлення офіційного курсу гривні до іноземних валют та внесення змін до Класифікатора іноземних валют та банківських металів»</p>	<p>19.07.2018</p>	<p>НБУ переглянув методику розрахунку офіційного курсу гривні до долара США та час його оприлюднення. Відповідно до ухваленого рішення, курс розраховуватиметься на підставі інформації про всі угоди з купівлі-продажу доларів США на умовах "тод", "том" і "спот", які в день розрахунку уклалися банками на міжбанківському валютному ринку України з іншими банками та з НБУ, та інформація про які надавалася НБУ торговельно-інформаційними системами до 15.30 відповідного робочого дня.</p> <p>Нова методика розрахунку передбачає дворівневу систему відсікання не репрезентативних угод. Спочатку відсікаються угоди, курс за якими відхиляється від середньоарифметичного за всіма угодами більше, ніж на 2%. Потім відсікаються угоди, курс/обсяг яких відхиляється від середньоарифметичного курсу/обсягу більше ніж на 2 стандартних відхилення. Обрахунок офіційного курсу гривні буде здійснюватись як середньозважене за усіма угодами, що лишилися після відсікання. Офіційний курс буде оприлюднюватись на сайті Національного банку до 16 години, тобто на 2 години раніше ніж зараз.</p> <p>Нові засади розрахунку також передбачають наявність резервного механізму о обрахунку курсу на випадок, якщо кількість угод, які мають враховуватися для обрахунку, з будь-яких причин <math>\leq 10\%</math> від середньоденного значення аналогічного показника за попередній місяць. Механізм обрахунку офіційного курсу гривні до інших валют залишився без змін.</p>	<p>Запровадження нової методики наближує її до міжнародних стандартів розрахунку аналогічних показників, і дасть змогу використовувати офіційний курс гривні до долара США не лише для цілей бухгалтерського обліку, а й як індикатор валютного ринку при укладанні угод, де у якості базового активу використовується іноземна валюта.</p>

<p>Постанова №81 «Про визнання такими, що втратили чинність, деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>19.07.2018</p>	<p>Скасовано ряд документів, присвячених інформуванню банками НБУ щодо угод на міжбанківському ринку, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• постанову від 21 січня 2004 року № 20</li> <li>• постанову від 31 березня 2005 року № 103</li> <li>• постанову від 25 грудня 2007 року № 474</li> <li>• постанову від 10 грудня 2012 року № 515</li> <li>• пункт 2 постанови від 10 квітня 2013 року №131</li> <li>• постанову від 12 листопада 2015 року № 785</li> <li>• постанову від 04 грудня 2017 року № 125</li> </ul> <p>Раніше інформація, отримана через «ВалКлі» та «КредІнфо», використовувалася НБУ для моніторингу ситуації на міжбанківському валютному на кредитному ринку. В подальшому ці дані регулятор отримуватиме через канали обміну інформацією від торговельно-інформаційних систем Bloomberg та Reuters, а також із наявної статистичної звітності банків.</p>	<p>З метою використання зовнішніх інформаційно-торговельних систем підчас моніторингу міжбанківського кредитного ринку України</p>
<p>Постанова № 82 «Про внесення змін до Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці»</p>	<p>20.07.2018</p>	<p>Документ приведено у відповідність до статей 60, 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність". В ньому з'явилися такі нові слова, як "валютний нагляд", "заходи захисту", тощо.</p> <p>Змінені Правила дозволять банкам надавати інформацію, яка містить банківську таємницю, при здійсненні валютного нагляду. У тому числі, в разі запровадження регулятором заходів захисту відповідно до Закону України "Про валюту і валютні операції".</p> <p>Постанова набирає чинності одночасно з днем уведення в дію Закону України "Про валюту і валютні операції".</p>	<p>У зв'язку з набранням чинності Закону України "Про валюту і валютні операції"</p>
<p>Постанова №83 « Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>20.07.2018</p>	<p>В НБУ буде повністю автоматизовано процедури реєстрації/унесення змін /анулювання зовнішніх договорів кредитування в іноземній валюті, укладених резидентами-позичальниками. Ініціювання таких процедур здійснюватиме обслуговуючий банк за шляхом надсилання до НБУ відповідного електронного документу, на підставі якого засобами спеціального програмного забезпечення НБУ буде проведено в автоматизованому режимі необхідну процедуру.</p> <p>При цьому, буде виключено вимоги щодо обов'язкового проведення НБУ окремої процедури розгляду та аналізу пакетів документів, яка застосовувалася у випадку виявлення обслуговуючим банком індикаторів ризикової фінансової операції за зовнішнім договором кредитування.</p>	<p>Спрощення сфери регулювання операцій резидентів-позичальників із залучення зовнішніх кредитних ресурсів в Україну</p>

<p>Постанова № 84 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>20.07.2018</p>	<p>Такі послуги, як обслуговування замовника в системі електронної пошти НБУ та обслуговування транзитних вузлів, що працюють з вузлом мережі НБУ через вузол мережі замовника, перейшли з Тарифів на послуги що надаються НБУ в системі електронних платежів та у сфері розрахунково-касового обслуговування, до Тарифів на послуги, що надаються НБУ у системі електронної пошти.</p> <p>Також було збільшено окремі тарифи на обслуговування. Наприклад, щомісячна абонентська плата за доступ до інформаційної мережі НБУ виділеними каналами зв'язку з 24 липня 2018 р. буден складала 1986 грн. Вартість підключення до системи електронної пошти НБУ - 987 грн.</p>	<p>у зв'язку зі зміною технологій підключення та обслуговування користувачів у модернізованій системі електронної пошти НБУ та переглядом тарифної політики НБУ на послуги, що надаються в системі електронної пошти Зміна тарифів проводиться з метою приведення їх до середньоринкових цін на аналогічні послуги, які надаються іншими провайдерами.</p>
<p>Постанова №86 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України»</p>	<p>24.07.2018</p>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1. Врегульовано питання обміну інформацією про валютні операції клієнта між уповноваженими банками та ліквідаторами банків або юридичними особами, які утворилися в результаті ліквідації банку за рішенням власників. Обмін інформацією є необхідним у випадку переходу клієнта до нового обслуговуючого банку та існування у нього незавершених операцій.</li> <li>2. Банки зможуть купувати іноземну валюту за кошти клієнтів для обміну на іншу іноземну валюту, потрібну для виконання ними зобов'язань за зовнішньоекономічними договорами на міжбанківському валютному ринку та/або на міжнародному валютному ринку, тоді як раніше операція з обміну на іншу іноземну валюту здійснювалась виключно на міжнародному валютному ринку.</li> <li>3. Уточнено формулювання норми, яка регламентує здійснення уповноваженими банками купівлі-продажу іноземної валюти за гривні на умовах "форвард". Уточненням чітко визначається, що банки можуть здійснювати такі операції з клієнтами-резидентами, що є суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності, та/або з іншими уповноваженими банками.</li> </ol>	<p>Зміни нададуть можливість клієнтам, які раніше обслуговувалися у банках, які наразі ліквідуються/у яких процедура ліквідації вже завершена, та у зв'язку з цим не була забезпечена передача необхідної інформації засобами електронної пошти НБУ, купувати та/або перераховувати іноземну валюту, а новим обслуговуючим банкам – здійснювати дієвий контроль за валютними операціями клієнта. Також ці зміни сприятимуть підвищенню ефективності проведення операцій з торгівлі іноземною валютою.</p>